

POSTANOWIENIE

31 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 31 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa M. B. i M. C.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 9 listopada 2021 r., I ACa 82/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od M. B. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz adwokata M. Ż. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu M. B.**

UZASADNIENIE

Powód M. B. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, oddalającego apelację strony powodowej w sprawie o zapłatę przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ujętego w formę pytania o dopuszczalność przyjmowania przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń sądu pierwszej instancji, jeśli w apelacji zakwestionowano ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, oraz o to, czy wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje w takiej sytuacji obowiązkiem dokonania przez sąd drugiej instancji własnej oceny dowodów.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytanie zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Przedstawione przez skarżącego pytanie nie ma waloru istotnego zagadnienia prawnego w opisanym wyżej rozumieniu. Jest bowiem oczywiste, że sąd drugiej instancji może podzielić ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji – także jeśli ustalenia te zostały zakwestionowane w apelacji. Z wywodów skargi nie wynika ponadto, by kwestia dopuszczalności przyjęcia przez sąd odwoławczy za własne ustaleń sądu pierwszej instancji rzeczywiście była sporna.

Podobnie oczywiste jest, że w ramach obowiązku rozpoznania sprawy w graniach apelacji (art. 378 § 1 *in principio* k.p.c.) sąd drugiej instancji zobowiązany jest – w razie postawienia odpowiednich zarzutów – do dokonania własnej oceny materiału dowodowego. Kwestia ta nie jest kontrowersyjna; odmiennego poglądu nie wyraził też w sprawie Sąd Apelacyjny. Nie jest wiadome, dlaczego skarżący uważa, że zagadnienie to stanowi szczególnie doniosły problem prawny, tym bardziej że z jego własnych wywodów wynika, iż materia ta jest powszechnie postrzegana jako jednoznaczna. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wyjaśniono również, w jaki sposób odpowiedź na postawione przez skarżącego pytanie miałyby przekładać się na wynik sprawy.

W związku z powyższym nie można było przyjąć, by w sprawie występowało istotne zagadnienie prawne. Na marginesie rozważań wypada dodać spostrzeżenie, że wywody poświęcone rzekomemu występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego zostały *in extenso* przeniesione z wzoru skargi kasacyjnej udostępnionego w jednej z komercyjnych baz informacji prawnej. Korzystanie z tego rodzaju wzorów nie stanowi wprawdzie braku formalnego czy konstrukcyjnego skargi kasacyjnej, jednakże może wpływać na szanse na przyjęcie jej do rozpoznania, jeśli argumentacja zawarta we wzorze nie będzie dostosowana do okoliczności konkretnej sprawy, jak miało to miejsce w ocenianym przypadku.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał oczywistą zasadność skargi. Nie przedstawił przy tym jednak żadnej argumentacji, ograniczając się do stwierdzenia, że „ciężar postawionych w niniejszej skardze zarzutów oraz ich uwzględnienie przez Sąd Najwyższy może doprowadzić [...] do uchylecia zaskarżonego wyroku”.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku powoda nie odpowiada tym wymaganiom i sprowadza się do postawienia tezy o wystąpieniu przyczyny kasacyjnej w postaci oczywistej zasadności skargi – bez przedstawienia argumentacji nakierowanej na wykazanie tej okoliczności. Takiej argumentacji nie stanowi również powołanie się na – niesprecyzowany bliżej i niepowiązany z konkretnymi podstawami kasacyjnymi – „ciężar zarzutów”. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może także świadczyć to, że ewentualne uwzględnienie skargi doprowadziłoby do uchylenia zaskarżonego wyroku. Kwestia ta jest oczywista i dotyczy w istocie każdej skargi kasacyjnej, skoro intencją każdego skarżącego jest doprowadzenie do uchylenia, względnie uchylenia lub zmiany, orzeczenia sądu drugiej instancji w razie uznania zarzutów kasacyjnych za trafne.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Na tej samej podstawie – stosowanej w drodze analogii –

orzeczono o wynagrodzeniu adwokata reprezentującego powoda z urzędu (zob. postanowienie SN z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3767/22).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.